

กฎหมายล้มละลาย Bankruptcy Law

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๖

ธีรทัย เจริญวงศ์

หน้าที่ของลูกหนี้หลังจากถูกศาลมีสั่งพิทักษ์ทรัพย์

มาตรา ๓๐ เมื่อศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามต่อไปนี้

(๑) ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ลูกหนี้ได้ทราบคำสั่งนั้น ลูกหนี้ต้องไปสาบานต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และยื่นคำชี้แจงตามแบบพิมพ์ว่า ได้มีหุ้นส่วนกับผู้ใดหรือไม่ ถ้ามีให้ระบุชื่อและตำแหน่งที่อยู่ของหุ้นส่วนและผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมด

(๒) ภายในเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้ทราบคำสั่งนั้น ลูกหนี้ต้องไปสาบานต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามแบบพิมพ์ แสดงเหตุผลที่ทำให้มีหนี้สินล้นพ้นตัว สินทรัพย์และหนี้สิน ชื่อ ตำบลที่อยู่ และอาชีพของเจ้าหนี้ ทรัพย์สินที่ได้ให้ประกันแก่เจ้าหนี้และวันที่ได้ให้ทรัพย์สินนั้น ๆ เป็นประกัน รายละเอียดแห่งทรัพย์สินอันจะตกได้แก่ตนในภายหน้า ทรัพย์สินของคู่สมรส ตลอดจนทรัพย์สินของบุคคลอื่นซึ่งอยู่ในความยึดถือของตน

ระยะเวลาตามมาตรานี้ เมื่อมีเหตุผลพิเศษเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจขยายให้ได้ตามสมควร

ถ้าลูกหนี้ไม่อยู่หรือไม่สามารถทำคำชี้แจงตามมาตรานี้ได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ทำแทน หรือช่วยลูกหนี้ในการทำคำชี้แจง แล้วแต่กรณี และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจจ้างบุคคลอื่นเข้าช่วยตามที่เห็นจำเป็น โดยคิดหักค่าใช้จ่ายจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้

การประชุมเจ้าหน้าที่

- การประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก
- การประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งอื่น

มาตรา ๓๑ เมื่อศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่ทั้งหลายโดยเร็วที่สุด เพื่อปรึกษาว่าจะควรยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ หรือควรขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และปรึกษาถึงวิธีที่จะจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป การประชุมนี้ให้เรียกว่าการประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก

...

วัตถุประสงค์ของการประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก

- เพื่อปรึกษาว่าจะยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือไม่ หรือ
- เพื่อปรึกษาว่าควรขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และปรึกษาวิธีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

การประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรก เจ้าหน้าที่จะต้องลงมติไปในทางหนึ่งทางใด จะลงมติไม่ให้ลูกหนี้ล้มละลายทั้งๆที่ลูกหนี้มีได้ยื่นคำขอประนอมหนี้ไม่ได้

ฎ.๙๕๕/๐๕ (ป) ศาลชั้นต้นสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดแล้ว ในการประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรกปรากฏว่าลูกหนี้มีได้ขอประนอมหนี้ก็เป็นอันว่าต้องถูกพิพากษาให้ล้มละลายต่อไป เจ้าหนี้จะลงมติให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้ การที่เจ้าหนี้ฝ่ายข้างมากลงมติเช่นนั้นย่อมเป็นการนอกเหนือไปจากบทบัญญัติใน ม.๓๑ จึงเป็นการฝ่าฝืนและขัดต่อ กม.ล้มละลาย ศาลสั่งให้ทำลายมติดังกล่าวได้ เมื่อ จพท.ร้องขอ และเมื่อสั่งทำลายมติแล้ว ก็มีผลเท่ากับเจ้าหนี้ไม่ลงมติประการใด ศาลยอมพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายได้

ลูกหนี้ไม่ยื่นคำขอประนอมหนี้ จพท.รายงานศาลให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลจะงดอ่านคำพิพากษาโดยให้ลูกหนี้ไปยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนไม่ได้

ฎ.๑๘๒๑/๒๓ จำเลยมิได้ยื่นคำขอประนอมหนี้เป็นหนังสือต่อ จพท.ภายในเวลาที่ จพท.กำหนด จพท.ได้ประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกและเจ้าหนี้ ได้ลงมติขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยล้มละลาย จพท.รายงานมติในการประชุมดังกล่าวในศาลทราบตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา ๖๑ ซึ่ง พ.ร.บ.ดังกล่าวบังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลจะงดพิพากษาหรือพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ดังนั้น การที่จำเลยมายื่นคำร้องขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตาม มาตรา ๔๕ แล้ว ศาลจะส่งงดอ่านคำพิพากษาโดยให้จำเลยไปดำเนินการขอประนอมหนี้ต่อ จพท.ไม่ได้ ต้องยกคำร้องของจำเลยและพิพากษาให้จำเลยล้มละลายตาม มาตรา ๖๑

การแจ้งกำหนดนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก

(ม.๓๑ วรรคสอง)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องโฆษณากำหนดวันเวลา และสถานที่ที่จะประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่าหนึ่งฉบับล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และต้องแจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งหลายเท่าที่ทราบด้วย

การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกหาก จพท.ดำเนินการโดยชอบแล้วแต่มีการเลื่อนการประชุมไป การประชุมครั้งหลังไม่ต้องประกาศใหม่อีก

ฎ.๑๑๑๗/๔๕ การประกาศโฆษณากำหนดนัดประชุมใน นสพ.รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย ๑ ฉบับ ล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน ใช้เฉพาะกับการนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก ส่วนในการนัดประชุมเจ้าหนี้ในคราวที่ได้เลื่อนไปนั้น หากในการนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว การนัดประชุมเจ้าหนี้ในคราวที่ได้เลื่อนไปก็ไม่ต้องประกาศโฆษณากำหนดนัดประชุมในหนังสือพิมพ์รายวันอีก

การประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น

มาตรา ๓๒ การประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่นนั้น ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เรียกตามเวลาที่เห็นสมควร หรือตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือตามที่ศาลสั่ง หรือเมื่อเจ้าหนี้ซึ่งมีจำนวนหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนหนี้ที่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ได้ทำหนังสือขอให้เรียกประชุม

จพท.เรียกประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น ในกรณีต่อไปนี้

- จพท.เรียกประชุมเองตามเวลาที่ จพท.เห็นสมควร
- จพท.เรียกประชุมตามที่ กม.บัญญัติ (ม.๑๒๐ ว.หนึ่ง, ๑๒๓ ว.สอง)
- จพท.เรียกประชุมตามที่ศาลสั่ง
- เจ้าหนี้รวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนหนี้ที่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ทำหนังสือแจ้ง จพท.ขอให้ จพท.เรียกประชุม

การแจ้งนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น

(ม.๓๒ วรรคสอง)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งกำหนดวันเวลา และสถานที่กับหัวข้อประชุมไปยังเจ้าหนี้ที่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน และในกรณีที่ยังไม่พินกำหนดเวลาที่เจ้าหนี้จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้นั้น ให้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ แต่มีชื่อในบัญชีซึ่งลูกหนี้ได้ทำยื่นไว้ หรือปรากฏตามหลักฐานอื่นด้วย

ข้อสังเกต การเรียกประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น จพท.ไม่ต้องประกาศโฆษณาใน นสพ.รายวัน

กม.ไม่ได้กำหนดองค์ประชุม แม้เจ้าหนี้มาประชุมเพียงส่วนน้อยก็เป็นการประชุมโดยชอบ

ฎ.๑๒๘๔/๑๓ คดีล้มละลายมีเจ้าหนี้ ๑๓ ราย จพท.ได้ส่งแจ้งความนัดประชุมไปยังเจ้าหนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบโดยชอบแล้ว แม้จะมีเจ้าหนี้มาประชุมเพียง ๒ ราย ก็ไม่ทำให้การประชุมและมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ในการนั้นเสียไป

การประชุมเจ้าหนี้ในเรื่องสำคัญ ต้องกำหนดหัวข้อประชุมให้ชัดเจน

ฎ.๒๖๓/๐๘ การที่ จพท. จะขายทรัพย์สินที่รวบรวมได้มาโดยวิธีอื่นนอกจากการขายทอดตลาดนั้นเป็นข้อยกเว้นจากหลักทั่วไป จึงต้องแปลความโดยเคร่งครัด โดยต้องแจ้งให้ ก.ก. เจ้าหนี้ทราบล่วงหน้าโดยระบุเป็นหัวข้อประชุมให้ชัดเจน เมื่อแจ้งความนัดประชุมของ จพท. ไม่ครบถ้วน และ ก.ก.เจ้าหนี้บางคนไม่ได้ไปประชุมเพราะป่วยหรือไม่ได้รับหมายนัดประชุมแล้วมติของที่ประชุม ก.ก.เจ้าหนี้ ที่ให้ขายทรัพย์สินโดยวิธีอื่นนั้นจึงหาชอบด้วย กม. ไม่

ฎ.๙๒๖๓/๕๙ การเรียกประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น (ครั้งที่ ๑) เป็นกรณีที่ผู้คัดค้าน (จพท.) สอบถามความประสงค์ของเจ้าหนี้ในการดำเนินการแก่ที่ดินพิพาทเพื่อให้คดีล้มละลายดำเนินต่อไปได้ โดยผู้คัดค้านได้กำหนดหัวข้อประชุมให้เจ้าหนี้แถลงความประสงค์เกี่ยวกับที่ดินทั้งสองแปลง และระบุเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ไม่มาประชุมหรือไม่แถลงตามกำหนดจะถือว่าไม่ประสงค์ดำเนินการแก่ทรัพย์สินดังกล่าวและไม่คัดค้านการที่ผู้คัดค้านจะรายงานขอให้ศาลมีคำสั่งปิดคดี เมื่อถึงกำหนดวันนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งอื่น (ครั้งที่ ๑) ไม่มีเจ้าหนี้รายใดมาร่วมประชุม จึงถือว่าเจ้าหนี้ได้สละสิทธิที่จะดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินพิพาทโดยปริยาย ดังนั้น ผู้คัดค้านจึงไม่สามารถดำเนินการใดๆ กับที่ดินพิพาทตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ได้อีกต่อไป

ประธานในการประชุม

มาตรา ๓๓ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประธานในการประชุมเจ้าหนี้ทุกคราว และให้มีรายงานการประชุม ลงลายมือชื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เก็บไว้เป็นหลักฐาน

การออกเสียงในการประชุม

มาตรา ๓๔ เจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมเจ้าหนี้ต้องเป็นเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ และได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้แล้วก่อนวันประชุมนั้น

เจ้าหนี้จะออกเสียงด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะเป็นหนังสือให้ผู้อื่นออกเสียงแทนก็ได้

ข้อปรึกษาใดที่ทำให้เจ้าหนี้หรือผู้แทนหรือผู้มีหุ้นส่วนกับเจ้าหนี้หรือผู้แทนได้รับผลประโยชน์จากทรัพย์สินของลูกหนี้โดยตรงหรือโดยอ้อม นอกจากที่ควรได้รับตามส่วนในฐานะเป็นเจ้าหนี้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้อื่นนั้น เจ้าหนี้หรือผู้แทนจะออกเสียงลงคะแนนไม่ได้

มาตรา ๓๕ ในการนับคะแนนเสียงในการประชุมเจ้าหน้าที่คราวหนึ่ง ๆ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ถามเจ้าหน้าที่มาประชุมกันว่า ผู้ใดจะคัดค้านการออกเสียงของเจ้าหน้าที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังไม่ได้มีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้รายใดบ้างหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ให้นับคะแนนเสียงสำหรับเจ้าหน้าที่รายนั้น

ถ้ามีผู้คัดค้านคำขอรับชำระหนี้รายใด ก็ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สั่งให้ออกเสียงในจำนวนหนี้ได้เท่าใดหรือไม่ ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่ายังสั่งในขณะนั้นไม่ได้ ก็ให้หมายเหตุการขัดข้องไว้แล้วให้เจ้าหน้าที่ออกเสียงไปพลางก่อน โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าต่อไปเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สั่งไม่ให้ออกเสียงเพียงใดการออกเสียงของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ถือว่าเป็นอันใช้ไม่ได้เพียงนั้น

คำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามวรรคสอง อาจคัดค้านไปยังศาลได้ภายในสิบสี่วันนับแต่วันมีคำสั่ง

การขอให้ศาลทำลายมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๖ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่ามติของที่ประชุมเจ้าหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย หรือประโยชน์อันร่วมกันของเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องต่อศาล และศาลอาจมีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมตินั้นได้ แต่ต้องยื่นต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ที่ประชุมเจ้าหน้าที่ลงมติ

จพท.จะขอให้ศาลทำลายมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ ๒ กรณี คือ

- มติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ขัดต่อ กม.
- มติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ขัดต่อประโยชน์อันร่วมกันของเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย

จพท.เท่านั้น มีอำนาจร้องขอเพิกถอนมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ตาม ม.๓๖

ฎ.๑๒๘๘/๐๓ พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา ๓๖ ให้อำนาจ จพท.เท่านั้นที่จะร้องต่อศาล เจ้าหน้าที่ไม่มีสิทธิ

ฎ.๑๒๙๕/๔๐ ผู้ร้องเป็นทายาทของจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของ จพท. ผู้คัดค้านที่เห็นชอบด้วยกับมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ เนื่องจากผู้คัดค้านมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ลงมติยอมรับข้อเสนอของจำเลยอื่น ๆ ในคดีแพ่งซึ่งเป็นมติที่ไม่ชอบ คำร้องของผู้ร้องมีผลเป็นการขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา ๓๖ ซึ่งให้สิทธิแก่ จพท. เท่านั้น ที่จะขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ ผู้ร้องไม่มีสิทธิร้องขอได้

ฎ.๖๗๐/๒๖ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๓๑ และ ๖๑ เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ให้ จพท.เรียกประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อปรึกษาว่าจะควรยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือควรขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และเมื่อการประนอมหนี้ไม่ได้รับความเห็นชอบก็ให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย แสดงว่าเจ้าหน้าที่จะต้องลงมติไปในทางใดทางหนึ่ง คือ ถ้าไม่ยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ก็ต้องขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย เจ้าหน้าที่จะลงมติไม่ให้ลูกหนี้ล้มละลายทั้งที่ลูกหนี้ไม่ขอประนอมหนี้หาได้ไม่ เมื่อ จพท. เห็นว่ามติของที่ประชุมเจ้าหน้าที่ขัดต่อ กม. และขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมติตาม ม.๓๖ ศาลมีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมติที่ขัดต่อ กม. นั้นได้

การส่งประกาศนัดประชุมไม่ชอบ ไม่ใช่เรื่องมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ติดต่อ กม. ตาม ม.๓๖ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนได้เสียร้องขอต่อศาลให้เพิกถอนมติได้

ฎ.๔๒๓/๐๘ การส่งประกาศนัดประชุมเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้ส่งส่งให้แก่ชายคนหนึ่งในที่ทำงานของเจ้าหน้าที่โดยไม่ทราบว่าชายคนนั้นเป็นใคร ไม่ปรากฏลายมือชื่อของข้าราชการคนใดในที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เหมือนกับลายมือชื่อของผู้รับประกาศ การส่งประกาศนัดประชุมเจ้าหน้าที่เป็นการไม่ชอบตาม ป.วิ.พ. ม.๗๖ เจ้าหน้าที่ร้องขอให้ศาลยกเลิกมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเสียได้ กรณีเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ติดต่อ กม. ตาม ม.๓๖ เพราะกรณี ม.๓๖ เป็นเรื่องการส่งแจ้งความนัดประชุมเจ้าหน้าที่โดยชอบแล้ว

มติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่ชอบ จพท.ไม่ร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติ ศาลมีคำสั่งห้ามไม่ให้ปฏิบัติตามมติได้

ฎ.๕๖๘๓/๕๘ (ผู้ชำระบัญชีร้องขอต่อศาลให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย) ลูกหนี้มีได้ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย แม้มติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรกจะมีมติไม่สมควรขอให้ลูกหนี้ล้มละลาย แต่มติดังกล่าวฝ่าฝืนและขัดต่อกฎหมาย ซึ่ง จพท.อาจยื่นคำขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมตินั้นได้ และขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๖ แต่ จพท.มิได้ดำเนินการตามหน้าที่ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย กลับรายงานศาลขอให้ยกเลิกการล้มละลายของลูกหนี้ ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมติดังกล่าวอันมีผลเท่ากับเจ้าหน้าที่ไม่ลงมติแต่ประการใดตามมาตรา ๖๑ และมีคำสั่งให้ จพท. รายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายได้

กรรมการเจ้าหนี้

มาตรา ๓๗ ที่ประชุมเจ้าหนี้อาจลงมติตั้งกรรมการเจ้าหนี้ไว้เพื่อแทนเจ้าหนี้ทั้งหลาย ในกิจการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

กรรมการเจ้าหนี้ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนและไม่เกินกว่าเจ็ดคน โดยเลือกจากเจ้าหนี้หรือผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ แต่เจ้าหนี้หรือผู้รับมอบอำนาจนั้นจะกระทำการเป็นกรรมการเจ้าหนี้ได้ต่อเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้นั้นแล้ว

มาตรา ๓๘ มติของกรรมการเจ้าหนี้นั้น ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาประชุม และกรรมการเจ้าหนี้ต้องมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนจึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๔๑ ถ้าไม่ได้ตั้งกรรมการเจ้าหนี้ไว้ การกระทำใด ๆ ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ว่า ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการเจ้าหนี้ก่อนนั้น ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้

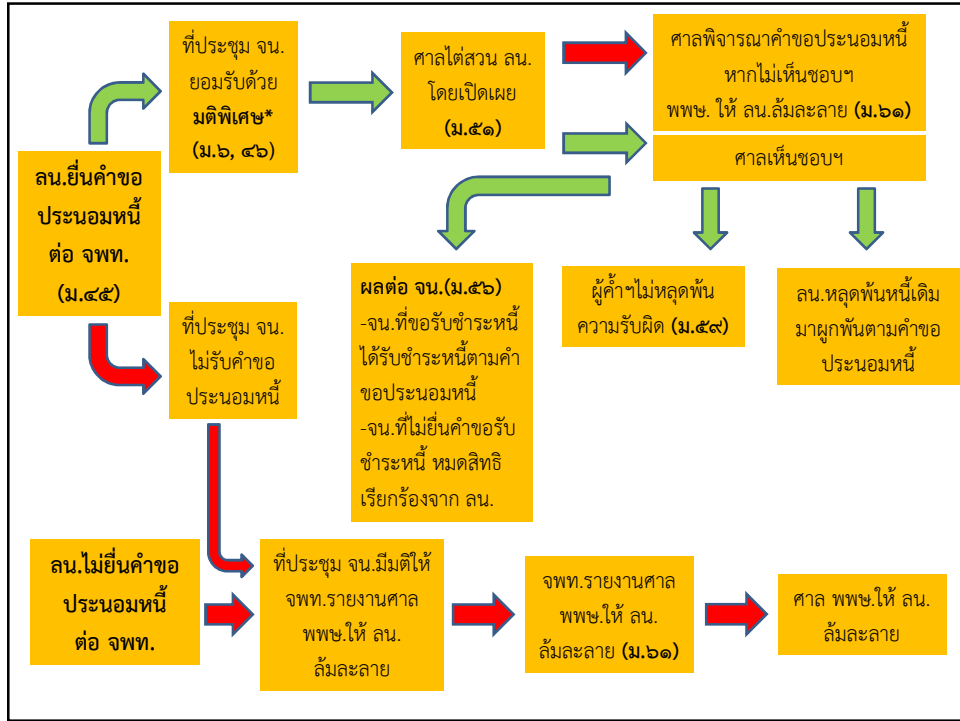
ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้รายหนึ่งและเป็น ก.ก.เจ้าหนี้ ร้องขอให้แก้ไขมติที่ประชุม ก.ก.เจ้าหนี้ เท่ากับกล่าวอ้างว่ามติที่ประชุมเจ้าหนี้ขัดต่อประโยชน์อันร่วมกันของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ตาม ม.๓๖ ซึ่งเป็นอำนาจ จพท. เท่านั้น

ฎ.๓๑๘๒/๔๐ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๓๗ บัญญัติให้ที่ประชุมเจ้าหนี้อาจลงมติตั้ง ก.ก.เจ้าหนี้ไว้เพื่อแทนเจ้าหนี้ทั้งหลายในกิจการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ก.ก.เจ้าหนี้อย่อมอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนของเจ้าหนี้ทั้งหลายในการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ เมื่อที่ประชุม ก.ก.เจ้าหนี้มีมติเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ประการใดแล้ว มติดังกล่าวต้องถือว่าเป็นมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลายนั่นเอง ดังนั้น คำร้องของผู้ร้อง (ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้รายหนึ่งและเป็น ก.ก.เจ้าหนี้) ที่ขอให้แก้ไขมติที่ประชุม ก.ก.เจ้าหนี้ดังกล่าว เท่ากับเป็นการกล่าวอ้างว่ามติที่ประชุมเจ้าหนี้ขัดต่อประโยชน์อันร่วมกันของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งตาม ม.๓๖ ให้อำนาจแก่ จพท. เท่านั้นที่จะร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติตามมตินั้นได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติ ผู้ร้องหาสิทธิเช่นนั้นไม่ และหากถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิตาม ม.๑๔๖ ผู้ร้องก็ได้บรรยายให้เห็นว่าผู้ร้องได้รับความเสียหายอย่างไรจากการที่ จพท.จัดให้มีการประชุม ก.ก. เจ้าหนี้ดังกล่าว จึงมิใช่กรณีที่ผู้ร้องอาจใช้สิทธิตาม ม.๑๔๖ ได้ ดังนี้ จึงไม่มีเหตุแก้ไขมติที่ประชุมเจ้าหนี้นั้น

มติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่มีคำสั่งศาลห้ามปฏิบัติ จพท.ต้องปฏิบัติตามมตินั้น

ฎ.๒๔๓๕/๔๐ การที่ผู้ร้องเสนอขอชดใช้เงินและขอลดดอกเบี้ยคดีนี้เท่ากับเป็นการ ประนีประนอมยอมความ ซึ่ง จพท. ผู้คัดค้าน จะประนีประนอมยอมความได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบของ ก.ก.เจ้าหน้าที่หรือที่ประชุมเจ้าหน้าที่ ตาม ม.๑๔๕ (๕) ประกอบ ม.๔๑ การที่ผู้คัดค้านนัดประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาว่าจะยอมรับข้อเสนอของผู้ร้องหรือไม่ เป็นการขอความเห็นของที่ประชุมเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว และเป็นการปรึกษาถึงวิธีที่จะจัดการทรัพย์สินของผู้ล้มละลายในการประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งอื่นตาม ม.๓๒ เมื่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่ยอมรับข้อเสนอและมีมติตามข้อเสนอของผู้ร้องแล้วเท่ากับเป็นการให้ความเห็นชอบในการประนีประนอมยอมความ หากผู้คัดค้านเห็นว่ามติที่ประชุมเจ้าหน้าที่เกิดโดยสำคัญผิดในสาระสำคัญของนิติกรรมเป็นโมฆะ ชัดต่อ ป.พ.พ. ก็ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลของให้ศาลสั่งห้ามตาม ม.๓๖ ถ้าไม่มีคำสั่งศาลห้ามมิให้ปฏิบัติตามมติกก็ต่อปฏิบัติตามมตินั้น กรณีไม่มีทางที่ผู้คัดค้านจะปฏิบัติเป็นอย่างอื่นผิดไปจากมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ได้ เมื่อมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ส่วนที่ลดดอกเบี้ยให้แก่ผู้ร้องยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ ผู้คัดค้านต้องปฏิบัติตามนั้น เมื่อผู้ร้องได้นำเงินไปชำระตามมติดังกล่าวครบถ้วนแล้วผู้คัดค้านจะเรียกให้ผู้ร้องชำระหนี้เพิ่มเติมอีกไม่ได้

การประนอมหนี้

การยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย

มาตรา ๔๕ เมื่อลูกหนี้ประสงค์จะทำความตกลงในเรื่องหนี้สินโดยวิธีขอชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนหรือโดยวิธีอื่น ให้ทำคำขอประนอมหนี้เป็นหนังสือยื่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเวลาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้กำหนดให้

...

...

ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อปรึกษา **ลงมติพิเศษ**ว่าจะยอมรับคำขอประนอมหนี้หรือไม่

ลักษณะสำคัญของการขอประนอมหนี้

- การขอประนอมหนี้ คือ การขอชำระหนี้บางส่วนหรือโดยวิธีอื่น หากขอชำระหนี้ทั้งหมดไม่ใช่การขอประนอมหนี้ที่ต้องดำเนินการตาม ม.๔๕
- ลูกหนี้ยื่นคำขอประนอมหนี้เป็นหนังสือยื่นต่อ จพท.ภายในเจ็ดวันนับแต่วันยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินตามมาตรา ๓๐ หรือภายในเวลาที่ จพท.กำหนด (ม.๔๕ ว.หนึ่ง)
- จพท.เรียกประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกเพื่อปรึกษาว่าจะควรยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือควรขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และปรึกษาถึงวิธีที่จะจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (ม.๓๑ ว.หนึ่ง)
- การลงมติยอมรับคำขอประนอมหนี้ต้องใช้มติพิเศษของเจ้าหนี้ (ม.๔๕ ว.สี่)
- ลูกหนี้หรือ จพท.ยื่นคำขอต่อศาลให้เห็นชอบกับคำขอประนอมหนี้ (ม.๔๙ ว.หนึ่ง)
- จพท.ยื่นรายงานเกี่ยวกับการประนอมหนี้ กิจการทรัพย์สินและความประพฤตินของลูกหนี้ต่อศาลไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่ศาลนั่งพิจารณา
- ศาลต้องไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย (ม.๔๒) ก่อนพิจารณาคำขอประนอมหนี้ (ม.๕๑) (กรณีลูกหนี้ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย)

มาตรา ๔๖ การยอมรับคำขอประนอมหนี้โดยมติพิเศษของที่ประชุมเจ้าหนี้ยังไม่ผูกมัดเจ้าหนี้ทั้งหลาย จนกว่าศาลจะได้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยแล้ว

มาตรา ๖

“มติพิเศษ” หมายความว่า มติของเจ้าหนี้ฝ่ายข้างมากและมีจำนวนหนึ่งเท่ากับสามในสี่แห่งจำนวนหนี้ทั้งหมดของเจ้าหนี้ซึ่งได้เข้าประชุมด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทนในที่ประชุมเจ้าหนี้ และได้ออกเสียงลงคะแนนในมตินั้น

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้ศาลพิจารณาคำขอประนอมหนี้จนกว่าจะได้ไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยแล้ว เว้นแต่กรณีที่ลูกหนี้ร่วมขอประนอมหนี้นั้น แม้ศาลจะยังมีไต่สวนลูกหนี้ทั้งหมดโดยเปิดเผย เพราะเหตุว่าลูกหนี้บางคนไม่สามารถจะมาศาลโดยเจ็บป่วยหรืออยู่นอกราชอาณาจักรก็ตาม ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานว่าไม่จำเป็นจะต้องไต่สวนลูกหนี้นั้น ศาลมีอำนาจพิจารณาคำขอประนอมหนี้ได้ แต่ต้องได้มีการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยแล้วอย่างน้อยคนหนึ่ง

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การประนอมหนี้ไม่มีข้อความให้ใช้หนี้ก่อนและหลังตามลำดับที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าด้วยการแบ่งทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย
- (๒) การประนอมหนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั่วไป หรือทำให้เจ้าหนี้ได้เปรียบเสียเปรียบแก่กัน หรือปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งถ้าหากว่าลูกหนี้ต้องล้มละลายแล้ว ไม่มีเหตุที่จะปลดลูกหนี้จากล้มละลายได้เลย

การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้ศาลพิจารณาคำขอประนอมหนี้จนกว่าจะได้ไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยแล้ว เว้นแต่กรณีที่ลูกหนี้ร่วมขอประนอมหนี้นั้นแม้ศาลจะยังมีได้ไต่สวนลูกหนี้ทั้งหมดโดยเปิดเผย เพราะเหตุว่าลูกหนี้บางคนไม่สามารถจะมาศาลโดยเจ็บป่วยหรืออยู่นอกราชอาณาจักรก็ตาม ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานว่าไม่จำเป็นจะต้องไต่สวนลูกหนี้นั้น ๆ ศาลมีอำนาจพิจารณาคำขอประนอมหนี้ได้ แต่ต้องได้มีการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยแล้วอย่างน้อยคนหนึ่ง

การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย คืออะไร ?

มาตรา ๔๒ เมื่อได้มีการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกเสร็จแล้ว ให้ศาลไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยเป็นการด่วน เพื่อทราบกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ เหตุผลที่ทำให้มีหนี้สินพันตัวตลอดจนความประพฤติของลูกหนี้ ว่าได้กระทำหรือละเว้นกระทำการใด ซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการล้มละลาย หรือเป็นข้อบกพร่องอันจะเป็นเหตุให้ศาลไม่ยอมปลดจากล้มละลายโดยไม่มีเงื่อนไข **เว้นแต่ศาลเห็นว่าการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยยังไม่มี ความจำเป็น ศาลจะพิจารณาว่าการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยไว้ก่อนก็ได้**

มาตรา ๔๓ ในการไต่สวนโดยเปิดเผย ลูกหนี้ต้องสาบานตัวและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคแรก ซึ่งศาลได้อนุญาตให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าหนี้ซึ่งได้ขอรับชำระหนี้แล้ว หรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ยื่นถาม หรือศาลจะถามเองตามที่เห็นสมควร และให้ศาลจดถ้อยคำของลูกหนี้อ่านให้ลูกหนี้ฟังแล้วให้ลูกหนี้ลงลายมือชื่อไว้ และให้ใช้เป็นพยานหลักฐานอันแก่ลูกหนี้ได้ ในการนี้ลูกหนี้จะให้ทนายความเข้าทำการแทนไม่ได้

...

ศาลนัดฟังคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายก่อนไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยได้

ฎ.๒๑๘๑/๓๕ การนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยเป็นวัตถุประสงค์ของการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายอย่างหนึ่งที่ทำให้ศาลทำการไต่สวนตัวลูกหนี้เพื่อทราบถึงกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ เหตุผลที่ทำให้ลูกหนี้มีหนี้สินพันตัว ตลอดจนความประพฤติของลูกหนี้ว่าได้กระทำหรือละเว้นกระทำการใดซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย หรือ กม. เกี่ยวกับการล้มละลาย หรือเป็นข้อบกพร่องอันจะเป็นเหตุให้ศาลไม่ยอมปลดจากการล้มละลายโดยไม่มีเงื่อนไข การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยเป็นคนละกรณีกับการสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดและพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยจึงไม่จำเป็นต้องกระทำก่อนพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทั้งไม่มี กม. บังคับให้ศาลไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยก่อนพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเช่นการพิจารณาคำขอประนอมหนี้ จพท. รายงานศาลว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกลงมติให้ จพท. รายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว การพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายนั้น มาตรา ๖๑ เป็นบทบังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายทันทีเมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนของมาตราดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ดังนั้น ที่ต่อมาศาลชั้นต้นนัดฟังคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายก่อนแล้วนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยในภายหลังเพื่อความสะดวกตามที่ จพท. ขอมมา จึงหาได้เป็นการข้ามขั้นตอนไม่

การประนอมหนี้ที่มีพฤติการณ์ไม่สุจริต ถือเป็นเหตุไม่สมควรที่ศาลจะเห็นชอบด้วย

ฎ.๔๑๗๒/๕๙ คดีนี้มีเจ้าหนี้ ๑๓ ราย จำนวนเงินทั้งสิ้น ๑,๕๐๐ ล้านบาทเศษ จำเลยยื่นคำขอประนอมหนี้ยอมชำระหนี้ที่ศาลมีคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้เป็นจำนวนร้อยละ ๕ ของหนี้ที่ศาลมีคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้ ส่วนหนี้ของเจ้าหนี้มีประกันให้ได้รับชำระหนี้จำนวนร้อยละ ๕ ของส่วนที่ขาดจากการบังคับชำระหนี้จากหลักประกันแล้ว โดยผ่อนชำระทุก ๖ เดือน ให้เสร็จสิ้นภายใน ๕ ปี เมื่อพิจารณาทรัพย์สินและรายได้ของจำเลย ไม่น่าเชื่อว่าจำเลยจะมีเงินพอที่จะสามารถชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ได้เสร็จสิ้น ทั้งยังไม่พอที่จะรับฟังให้เป็นที่แน่นอนได้ว่า ไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีโทษทางอาญา ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย เพราะเจ้าหนี้ยังโต้แย้งอยู่ว่าจำเลยกับเจ้าหนี้รายที่ ๑๑ ซึ่งขอรับชำระหนี้จำนวนมากกว่าร้อยละ ๘๒ ของหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ทั้งหมดรวมกันก่อนหน้าอันเป็นเหตุในลักษณะเป็นหนี้ที่สมยอมกันโดยไม่มีหนี้อยู่จริง และเจ้าหนี้รายที่ ๑๑ ขอถอนคำขอรับชำระหนี้ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ของจำเลยแล้ว พฤติการณ์ตามข้อเท็จจริงเชื่อว่าการประนอมหนี้ของจำเลยกระทำโดยไม่สุจริตเพื่อจะชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เพียงร้อยละ ๕ และจะได้หลุดพ้นจากการล้มละลายทันทีเมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ กรณีจึงมีเหตุไม่สมควรที่ศาลจะมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายของจำเลย ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๕๓ (๒) และ ม.๕๔ วรรคสอง

ผลของคำสั่งศาลที่เห็นชอบกับคำขอประนอมหนี้

๑. คำสั่งศาลที่เห็นชอบกับการประนอมหนี้ ผู้กมดเจ้าหนี้

มาตรา ๕๖ การประนอมหนี้ซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ยอมรับและศาลเห็นชอบด้วยแล้ว **ผู้กมดเจ้าหนี้ทั้งหมด**ในเรื่องหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้* แต่ไม่ผู้กมดเจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดในเรื่องหนี้ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ลูกหนี้ไม่อาจหลุดพ้นโดยคำสั่งปลดจากล้มละลายได้** เว้นแต่เจ้าหนี้คนนั้นได้ยินยอมด้วยในการประนอมหนี้

***ข้อสังเกต** ผู้กมดเจ้าหนี้ทั้งหมดในหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ โดยไม่คำนึงว่าเจ้าหนี้รายนั้นยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้แล้วหรือไม่

-เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ได้รับชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ที่ศาลเห็นชอบ

-เจ้าหนี้ที่ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้

****ข้อสังเกต** ไม่ผู้กมดเจ้าหนี้ในเรื่องหนี้ที่ไม่อาจหลุดพ้นโดยคำสั่งปลดจากล้มละลาย

ตาม ม.๗๗

เจ้าหน้าที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ย่อมถูกผูกมัดตามคำขอประนอมหนี้ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำหนี้
นั้นมาฟ้องให้ลูกหนี้รับผิดชอบได้อีก

ฎ.๑๐๐๑/๐๙ (ป) หนี้ของลูกหนี้ซึ่งมีอยู่ก่อนลูกหนี้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด
นั้น เจ้าหน้าที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ภายในกำหนดสองเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่ง
พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดตาม ม.๒๗, ๙๑ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ขอรับชำระหนี้ตามวิธีการดังกล่าวจนมีการ
ประนอมหนี้เรียบร้อยและศาลสั่งปิดคดีแล้ว หากหนี้ของเจ้าหน้าที่ไม่ใช่หนี้ตั้งที่ระบุไว้ใน ม.
๗๗ การประนอมหนี้นี้ก็ผูกมัดเจ้าหน้าที่ด้วยตาม ม.๕๖ เจ้าหน้าที่จะมาฟ้องลูกหนี้ให้ต้องรับผิด
ในหนี้ในภายหลังไม่ได้

ฎ.๖๒๖/๒๑ หนี้ที่โจทก์ฟ้องจำเลยนี้โจทก์ยื่นขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ตาม ม.๒๗, ๙๑
และได้มีการประนอมหนี้ตาม ม.๕๖ แล้ว ม.๕๖ บัญญัติว่า การประนอมหนี้ซึ่งที่ประชุมเจ้าหน้าที่
ได้ยอมรับและศาลเห็นชอบด้วยแล้วผูกมัดเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในเรื่องหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้ แต่ไม่
ผูกมัดเจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งในเรื่องหนี้ซึ่งตาม พ.ร.บ.นี้ ลูกหนี้ไม่อาจหลุดพ้นโดยคำสั่งปลดจาก
ล้มละลายได้ ฯลฯ" เมื่อหนี้ของโจทก์ไม่ใช่หนี้ตั้งที่ระบุไว้ใน ม.๗๗ การประนอมหนี้จึงผูกมัด
โจทก์ด้วย โจทก์จะฟ้องจำเลย (ลูกหนี้) ให้ต้องรับผิดในหนี้ในอีกไม่ได้

เจ้าหน้าที่ไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ถูกผูกมัดตามคำขอประนอมหนี้ จะนำหนี้มาฟ้องให้ลูกหนี้
รับผิดชอบไม่ได้

ฎ.๑๒๔๓/๑๙ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงินตามเช็คแก่โจทก์และ
ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ จำเลยที่ ๑ ฝ่ายเดียวฎีกา เมื่อความปรากฏแก่ศาลฎีกาว่า ศาล
ชั้นต้นได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ เด็ดขาดจนได้ประนอมหนี้และศาลได้มีคำสั่งให้
ปิดคดีเพราะชำระหนี้ตามประนอมหนี้แล้ว ดังนั้นหนี้รายที่โจทก์ฟ้องคดีนี้อยู่ในบังคับที่โจทก์
จะต้องยื่นขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ตาม ม.๒๗, ๙๑ แม้โจทก์ไม่ยื่นขอรับชำระหนี้ โจทก์ก็ถูก
ผูกมัดโดยการประนอมหนี้ด้วยตาม ม.๕๖ โจทก์จึงจะฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบชำระหนี้เป็นคดีนี้อีก
ไม่ได้

ฎ.๖๓๔๗/๓๗ จำเลยที่ ๑ ผู้ผู้ได้เบิกเงินเกินบัญชีตามสัญญาจากโจทก์ก่อนที่จำเลยที่ ๓ ผู้ค้าประกันถูกพิทักษ์ทรัพย์ในอีกคดีหนึ่ง หนี้ตามสัญญาประกันของจำเลยที่ ๓ จึงเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และแม้จะยังไม่ถึงกำหนดในขณะนั้น เพราะจำเลยที่ ๑ ยังไม่ผิดนัด ก็อยู่ในบังคับที่โจทก์จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เมื่อโจทก์มิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้จึงได้มีการประนอมหนี้และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแล้ว โจทก์ก็ต้องถูกผูกมัดโดยการประนอมหนี้ด้วยตาม ม.๕๖ จึงนำหนี้ตามสัญญาประกันดังกล่าวมาฟ้องให้จำเลยที่ ๓ ต้องรับผิดชอบและล้มละลายอีกไม่ได้

ฎ.๖๐๘๔/๔๘ โจทก์ทราบตั้งแต่ฟ้องจำเลยที่ ๒ ต่อศาลทรัพย์สินฯ ว่าจำเลยที่ ๒ มีชื่อว่า พ. เมื่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของจำเลยที่ ๒ เด็ดขาดในชื่อ พ. เพียงชื่อเดียว และ จพท.โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๒ เด็ดขาดเพียงชื่อเดียวเช่นกัน โจทก์จะอ้างว่าไม่ทราบจำเลยที่ ๒ ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดทำให้โจทก์มิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.หาได้ไม่ เมื่อโจทก์ไม่ได้นำมาอุทธรณ์ที่เป็นมูลฟ้องจำเลยที่ ๒ ต่อศาลทรัพย์สินฯ อันเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท.ในคดีดังกล่าว จนกระทั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ของจำเลยที่ ๒ แล้ว การประนอมหนี้จึงผูกมัดโจทก์ตามมาตรา ๕๖ โจทก์ไม่อาจนำมาอุทธรณ์ดังกล่าวมาฟ้องจำเลยที่ ๒ ให้ล้มละลายได้อีก

หนี้ที่ลูกหนี้ไม่อาจหลุดพ้นโดยคำสั่งปลดจากล้มละลาย ตาม ม.๗๗

มาตรา ๗๗ คำสั่งปลดจากล้มละลายทำให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงอันพึงขอรับชำระได้ เว้นแต่

(๑) หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบของรัฐบาลหรือเทศบาล

(๒) หนี้ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยความทุจริตฉ้อโกงของบุคคลล้มละลาย หรือหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้องเนื่องจากความทุจริตฉ้อโกงซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องสมรู้

ข้อสังเกต*

-หากเจ้าหนี้ตาม ม.๗๗ (๑) และ (๒) มิได้ยินยอมในคำขอประนอมหนี้ ลูกหนี้ต้องชำระหนี้ตาม ม.๗๗ (๑) และ (๒) เต็มจำนวน

-แม้เจ้าหนี้ตาม ม.๗๗ (๑) และ (๒) มิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ไว้ เจ้าหนี้ตาม ม.๗๗ (๑) และ (๒) มีสิทธิเรียกร้องหนี้ได้เต็มจำนวน

ลูกหนี้ไม่หลุดพ้นจากหนี้ภาษีอากรเพราะคำสั่งปลดจากล้มละลาย

ฎ.๔๙๕๕/๓๖ แม้โจทก์จะได้รับการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายซึ่งศาลเห็นชอบด้วยแล้ว แต่จำเลย (กรมสรรพากร) มิได้ยินยอมด้วยในการประนอมหนี้ นั้น จึงไม่อาจผูกมัด จพง. ประเมินในการเรียกเก็บภาษีอากรจากโจทก์ เพราะโจทก์ไม่อาจหลุดพ้นจากหนี้ดังกล่าวโดยคำสั่งปลดจากล้มละลายตาม มาตรา ๕๖, ๗๗

มาตรา ๗๗ บัญญัติเพียงว่า คำสั่งปลดจากล้มละลายทำให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงอันพึงขอรับชำระได้โดยมีข้อยกเว้นหนี้อันพึงขอรับชำระได้เพียง ๒ กรณี ซึ่งข้อยกเว้นกรณีนี้กฎหมายหาได้บัญญัติว่าจะต้องเป็นหนี้ที่ได้ยื่นขอรับชำระแล้ว หรือเป็นบทบัญญัติที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๙๑ แม้จำเลยมิได้ยื่นขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดตาม มาตรา ๙๑ จพง. ประเมินก็มีอำนาจประเมินเรียกเก็บภาษีอากรจากโจทก์

๒. คำสั่งศาลที่เห็นชอบกับการประนอมหนี้ ไม่ทำให้ผู้ต้องร่วมรับผิดชอบลูกหนี้หลุดพ้นจากความรับผิดไปด้วย

มาตรา ๕๙ การประนอมหนี้ไม่ทำให้บุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้หรือรับผิดชอบกับลูกหนี้ หรือค้ำประกันหรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ หลุดพ้นจากความรับผิดไปด้วย

ข้อสังเกต

-หลักการในมาตรา ๕๙ เป็นหลักการเดียวกับการฟื้นฟูกิจการ ตาม ม.๙๐/๖๐ (เฉพาะลูกหนี้ที่ต้องผูกมัดตามคำขอประนอมหนี้)

ผู้ต้องร่วมรับผิดชอบลูกหนี้ ยังคงต้องรับผิดชอบชำระหนี้ส่วนที่ขาดอยู่จากการประนอมหนี้

ฎ.๒๕๔/๐๗ ในคดีล้มละลาย แม้หนี้ของบุคคลผู้ล้มละลายจะระงับไปแล้วด้วยการประนอมหนี้ก็ดี หรือศาลมีคำสั่งปลดลูกหนี้จากการล้มละลายก็ดี หากทำให้ผู้ค้ำประกันของบุคคลผู้ล้มละลายนั้นหลุดพ้นจากความรับผิดต่อเจ้าหนี้ของบุคคลผู้ล้มละลายไม่ กรณีเช่นนี้ไม่ตกอยู่ในบังคับ ป.พ.พ. ม.๖๙๘

๓. ลูกหนี้กลับมาใช้อำนาจจัดการทรัพย์สินของตนเองได้

ฎ.๒๖๔๙/๔๑ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย ที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ตกลงเห็นชอบยอมรับคำขอประนอมหนี้ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ และศาลชั้นต้นมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ แล้ว จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ย่อมไม่ถูกจำกัดอำนาจโดยมีบุคคลอื่นจัดการทรัพย์สินหรือกิจการแทน ตามมาตรา ๕๘ กรณีต้องถือว่าคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์นั้นเป็นอันยกเลิกไปในตัว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ย่อมกลับเป็นผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินหรือกิจการของตนขึ้นตามเดิมและมีความสามารถประกอบกิจการหรือจัดการทรัพย์สินของตนได้ต่อไป

(หมายเหตุ ฎ.๖๖๐๒/๖๐ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

ฎ.๖๐๖๗/๕๘ เมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ย่อมกลับมาใช้อำนาจในการประกอบกิจการและทรัพย์สินของตนเองได้อีกต่อไปจวบจนกระทั่งศาลมีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ล้มละลาย จำเลยที่ ๑ กุ้ยมเงินโจทก์ ๒๕๔๐ โดยมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน อันเป็นช่วงเวลา ที่จำเลยที่ ๒ กลับมาใช้อำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนเองเนื่องจากศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายของจำเลยที่ ๒ ดังนี้ จำเลยที่ ๒ มีอำนาจทำสัญญาค้ำประกันหนี้แก่โจทก์ได้โดยชอบ มูลหนี้ตามสัญญาค้ำประกันที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยที่ ๒ ทั้งสองคดีดังกล่าวจึงสมบูรณ์ ไม่ต้องห้ามตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔

มูลหนี้ตามสัญญาค้ำประกันที่โจทก์นำไปฟ้องจำเลยที่ ๒ เป็นคดีแพ่งทั้งสองคดีเกิดขึ้นในระหว่างวันที่ศาลจังหวัดแพร่มีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ของจำเลยที่ ๒ ถึงวันที่ศาลจังหวัดแพร่พิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ล้มละลาย ซึ่งโจทก์ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ดังกล่าวต่อ จพท. ตาม ม.๖๐ วรรคสอง เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้รับการปลดจากล้มละลายตาม ม.๘๑/๑ วรรคท้าย และ ม.๗๗ ทั้งเป็นหนี้ที่ไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นตาม ม.๗๗ จำเลยที่ ๒ ย่อมหลุดพ้นจากหนี้ตามสัญญาค้ำประกันที่โจทก์นำไปฟ้องจำเลยที่ ๒ เป็นคดีแพ่งแล้ว โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจนำหนี้ตามคำพิพากษาทั้งสองคดีดังกล่าวมาฟ้องจำเลยที่ ๒ เป็นคดีล้มละลายได้อีก

ลูกหนี้ทำหนังสือตกลงยอมชำระหนี้แก่เจ้าหนี้หลังหลุดพ้นจากภาวะล้มละลาย เป็นนิติกรรมที่ลูกหนี้ทำขึ้นด้วยความสมัครใจ มีผลสมบูรณ์ใช้บังคับกันได้

ฎ.๘๐๕/๕๒ หนี้เงินต้นตามจำนวนในเช็ค ๒๒,๗๕๐,๐๐๐ บาท เป็นหนี้ที่มาจากเจ้าหนี้ซึ่งมีความผูกพันที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของลูกหนี้และได้ชำระหนี้ดังกล่าวแทนลูกหนี้ไปแล้วก่อนวันที่ลูกหนี้ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเจ้าหนี้มิได้นำไปขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จนกระทั่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายของลูกหนี้ ซึ่งการประนอมหนี้ดังกล่าวผูกมัดเจ้าหนี้ทั้งหมดในเรื่องหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้ ย่อมมีผลผูกพันหนี้เดิมของเจ้าหนี้ที่ได้ชำระหนี้แทนลูกหนี้นั้นและมีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ดังกล่าวเท่านั้น แต่เมื่อภายหลังลูกหนี้หลุดพ้นจากภาวะล้มละลายแล้ว ลูกหนี้ได้ทำหนังสือให้แก่เจ้าหนี้ โดยตกลงยอมชำระหนี้เงินต้นจำนวนในเช็ค ๒๒,๗๕๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นนิติกรรมที่ลูกหนี้ทำขึ้นด้วยความสมัครใจมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์กับเจ้าหนี้และมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับกันได้ตามกฎหมาย

๔. จพท.หมดอำนาจในการจัดการกิจการหรือทรัพย์สินแทนลูกหนี้ เว้นแต่คำขอประนอมหนี้ให้อำนาจ จพท. จัดการกิจการหรือทรัพย์สินแทนลูกหนี้บางอย่างต่อไปได้

๕. หากจำเลย (ลูกหนี้) ชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ครบถ้วน จำเลย (ลูกหนี้) ย่อมหลุดพ้นจากการล้มละลาย คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเป็นอันยกเลิกไปในตัว หากมีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งนั้นอยู่ ศาลต้องจำหน่ายคดี

การยกเลิกการประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย

มาตรา ๖๐ ถ้าลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ตกลงไว้ในการประนอมหนี้ก็ดี หรือปรากฏแก่ศาลโดยมีพยานหลักฐานว่าการประนอมหนี้นั้นไม่อาจดำเนินไปได้โดยปราศจากอายุติธรรมหรือจะเป็นการเนินเข้าเกินสมควรก็ดี หรือการที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยนั้นเป็นเพราะถูกหลอกลวงทุจริตก็ดี เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานหรือเจ้าหนี้คนใดมีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงการใดที่ได้กระทำไปแล้วตามข้อประนอมหนี้

เมื่อศาลได้พิพากษาดังกล่าวในวรรคก่อนแล้ว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาคำพิพากษาในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่าหนึ่งฉบับ ในคำโฆษณาให้ระบุชื่อ ตำบลที่อยู่ อาชีพของลูกหนี้ และวันที่ศาลได้มีคำพิพากษา ทั้งให้แจ้งกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้ทั้งหลายเสนอคำขอรับชำระหนี้ที่ลูกหนี้ได้กระทำขึ้นในระหว่างวันที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ถึงวันที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย

มูลเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้

๑. ลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ตกลงไว้ในการประนอมหนี้
๒. การประนอมหนี้ไม่อาจดำเนินไปได้โดยปราศจากอายุติธรรม
๓. การประนอมหนี้จะเป็นการเนินเข้าเกินสมควร
๔. ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้เพราะถูกหลอกลวงทุจริต

ลูกหนี้ยอมรับว่าผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ ศาลยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้จำเลยล้มละลายได้

ฎ.๑๓๘/๓๖ จำเลยรับว่าจำเลยได้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามที่ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายไว้เพราะไม่มีเงินมาชำระจนต้องบอกขายที่ดินของจำเลย แต่ก็ยังขายไม่ได้ จึงเป็นกรณีที่จำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามที่ตกลงไว้ในการประนอมหนี้ ศาลจึงมีอำนาจยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้จำเลยล้มละลายได้ ม.๖๐

เมื่อยกเลิกการประนอมหนี้ ต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายสถานเดียว จะกลับไปหยิบยกเหตุที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลายมาพิพากษายกฟ้องไม่ได้

ฎ.๒๑๒/๒๗ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกเลิกการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายหาทำให้ลูกหนี้กลับเป็นบุคคลล้มละลายในทันทีตามคำสั่งของศาลชั้นต้นไม่ ศาลชั้นต้นจะต้องพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายใหม่ ตาม ม.๖๐ เสียก่อน กรณีจึงจะถือว่าลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลายตามคำพิพากษาอันจะให้สิทธิและอำนาจแก่ จพท.นำทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายทอดตลาดตาม ม.๑๙ หรือ ๑๒๓ ได้

ฎ.๖๐๕๘/๔๑ ม.๖๐ มีความหมายชัดแจ้งอยู่แล้วว่าเมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้แล้ว ต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายสถานเดียว จะกลับไปนำ ม.๑๔ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวต้องใช้บังคับแก่กรณีที่ยังไม่ได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ผลของการยกเลิกการประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย

๑. ลูกหนี้ต้องกลับไปชำระหนี้ตามมูลหนี้เดิมที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้

ฎ.๒๐๗๑/๓๕ ลูกหนี้ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายร้อยละ ๒๐ ของจำนวนหนี้ที่ไม่มีประกันทั้งหมด กำหนดชำระครบภายใน ๒ ปี ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ แต่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนดได้จึงตกเป็นผู้ผิดนัดตามคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการประนอมหนี้ โดยเหตุที่ลูกหนี้เป็นผู้ผิดเงื่อนไข ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนอมหนี้ ลูกหนี้จะถือปฏิบัติเอาตามสัญญาประนอมหนี้ซึ่งศาลมีคำสั่งยกเลิกต่อไปอีกไม่ได้ ต้องรับผิดชอบหนี้แก่เจ้าหนี้ตามหนี้เดิมเต็มจำนวนหนี้ ส่วนข้อผูกมัดเจ้าหนี้ตาม ม.๕๖ จะผูกมัดเจ้าหนี้ทั้งหมดได้ต่อเมื่อลูกหนี้มิได้เป็นผู้ผิดนัดตามข้อตกลงในสัญญาประนอมหนี้เท่านั้น

๒. การยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ไม่กระทบถึงการกระทำใดๆ ที่กระทำไปแล้วตามคำขอประนอมหนี้ (ม.๖๐ วรรคหนึ่ง)

ฎ.๑๒๓๙/๐๘ การที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยคำขอประนอมหนี้ ผู้ค้ำประกันซึ่งชำระหนี้ไปตามข้อประนอมหนี้ก่อนศาลมีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้ ไม่มีสิทธิร้องขอรับเงินคืน เพราะคำสั่งดังกล่าวไม่กระทบถึงการใดที่กระทำไปแล้วตามข้อประนอมหนี้

๓. การยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทำให้ผู้ค้ำประกันการประนอมหนี้หลุดพ้นความรับผิด

ฎ.๑๑๕๗/๑๐ เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกเพิกถอนการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว หนี้ตามที่ลูกหนี้ขอประนอมและจำเลยเข้าทำสัญญาค้ำประกันก็เป็นอันระงับไป จำเลยในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้นี้ย่อมหลุดพ้นจากความรับผิด ตาม ป.พ.พ. ม.๖๙๘

คำพิพากษาให้ล้มละลาย

๑. การพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

มาตรา ๖๑ เมื่อศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงาน ว่า เจ้าหนี้ได้ลงมติในการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกหรือในคราวที่ได้เลื่อนไป ขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ดี หรือไม่ลงมติประการใดก็ดี หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมก็ดี หรือการประนอมหนี้ไม่ได้รับความเห็นชอบก็ดี ให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายเพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาคำพิพากษาในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่าหนึ่งฉบับ ในคำโฆษณาให้ระบุชื่อ ตำบลที่อยู่ อาชีพของลูกหนี้ และวันที่ศาลได้มีคำพิพากษา

ที่ประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรกลงมติแล้ว ลูกหนี้ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายไม่ได้

ฎ.๑๘๒๑/๒๓ ศาลชั้นต้นได้สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยแล้ว ก่อนถึงวันนัดฟัง คพช. จำเลยยื่นคำร้องขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย ม.๖๑ บังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย จะงดหรือพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ การที่ศาลชั้นต้นงดอ่าน คพช. โดยให้จำเลยไปดำเนินการขอประนอมหนี้ต่อ จพท. ทั้งๆที่พ้นกำหนดเวลาตาม ม.๔๕ แล้ว หากจำเลยจะขอประนอมหนี้ก็ขอที่จะขอเมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว ตาม ม.๖๓

ฎ.๓๓๒๔/๓๔ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๖๑ บัญญัติว่าเมื่อเจ้าหนี้ลงมติในการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือการประนอมหนี้ไม่ได้รับความเห็นชอบให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย จึงเป็นบทบังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย **จะงดพิพากษาหรือพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้** เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่ยอมรับคำขอประนอมหนี้ของจำเลยและขอให้ จพท. รายงานศาลเพื่อพิพากษาให้จำเลยล้มละลายแล้ว จำเลยยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายอีก ทั้ง ๆ ที่เป็นการพ้นขั้นตอนและพ้นระยะเวลาตาม ม.๔๕ แล้ว จึงเป็นการไม่ชอบ

ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่รับคำขอประนอมหนี้ ย่อมทำให้คำขอประนอมหนี้เดิมตกไป แม้จะอยู่ระหว่างศาลนัดฟัง คพช. ลูกหนี้จะขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ไม่ได้

ฎ.๑๓๕๐/๔๖ พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๖๑ บังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายทันทีเมื่อได้ดำเนินคดีมาตามขั้นตอนของมาตรฐานครบถ้วนแล้ว ศาลจะงดพิพากษาหรือรอการพิพากษาหรือพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ และกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายได้เพียงครั้งเดียว หากจำเลยจะขอประนอมหนี้ก็ขอที่จะเสนอคำขอได้ในตอนหลังเมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยล้มละลายแล้ว การที่จำเลยยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายเข้ามาอีกอันมิใช่เป็นการขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ตาม ม.๔๗ และเป็นการพ้นระยะเวลาตาม ม.๔๕ แล้ว การยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายอีกครั้งจะทำให้คดีล้มละลายไม่อาจดำเนินไปได้โดยรวดเร็วผิดวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายจึงเป็นการไม่ชอบ

เหตุที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย นำมาใช้ชั้นพิจารณาคำขอประนอมหนี้ไม่ได้

ฎ.๖๗๐/๒๖ พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๓๑ และ ๖๑ เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้วให้ จพท. เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อปรึกษาว่าจะควรยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้หรือควรขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และเมื่อการประนอมหนี้ไม่ได้รับความเห็นชอบก็ให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย แสดงให้เห็นว่าเจ้าหนี้จะต้องลงมติไปในทางใดทางหนึ่ง คือ ถ้าไม่ยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ก็ต้องขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย เจ้าหนี้จะลงมติไม่ให้ลูกหนี้ล้มละลายทั้งที่ลูกหนี้ไม่ขอประนอมหนี้หาได้ไม่ ลูกหนี้ไม่ขอประนอมหนี้แต่เจ้าหนี้ลงมติไม่ให้ลูกหนี้ล้มละลาย เมื่อ จพท. เห็นว่ามติของที่ประชุมเจ้าหนี้ขัดต่อ กม. ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมตินั้นตาม ม.๓๖ ศาลมีคำสั่งห้ามมิให้ปฏิบัติการตามมติที่ขัดต่อ กม. นั้นได้

เหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลายตาม ม.๑๔ เป็นข้อที่ศาลจะพึงหยิบยกขึ้นวินิจฉัยก่อนที่จะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด คือ เมื่อมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลายศาลก็ไม่สั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดโดยพิพากษายกฟ้องโจทก์ แต่เมื่อศาลได้สั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วคำสั่งนั้นผูกพันลูกหนี้อยู่และอาจใช้ยื่นแก่บุคคลภายนอกได้ด้วย เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิจะอ้าง ม.๑๔ มาเป็นเหตุขอให้พิพากษายกฟ้องหรือยกคำร้องขอให้ล้มละลายในชั้นนี้ได้

ฎ.๕๒๗๒/๔๔ ในการพิจารณาคดีล้มละลายนั้น กม.กำหนดลำดับขั้นตอนไว้ชัดเจน กล่าวคือ เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตาม ม.๑๔ ลูกหนี้มีสิทธิทำคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายตาม ม.๔๕ เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติพิเศษยอมรับคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้แล้ว จพท.มีอำนาจขอต่อศาลให้สั่งว่าจะเห็นชอบหรือไม่ ส่วนเหตุ**ไม่ควรให้จำเลยล้มละลายหรือไม่เป็นเรื่องที่จะต้องยกขึ้นว่ากล่าวก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด** เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดคดีส่วนดังกล่าวถึงที่สุดไปแล้วจนถึงชั้นพิจารณาคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย จึงเป็นการล่วงเลยขั้นตอนที่จะหยิบยกเหตุดังกล่าวขึ้นวินิจฉัย

ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายได้เพียงครั้งเดียว ม.๖๑ เป็นบทบังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย หากลูกหนี้จะขอประนอมหนี้ก็ต้องขอประนอมหนี้หลังล้มละลาย

ฎ.๓๙๕๙/๓๔ ม.๖๑ บังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายทันทีเมื่อได้ดำเนินคดีมาตามขั้นตอนของมาตราที่ครบถ้วนแล้ว ศาลจะงดพิพากษาหรือรอการพิพากษาหรือพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ บทบัญญัติของ กม.ดังกล่าวเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์ให้ขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายได้เพียงครั้งเดียว หากจำเลยที่ ๑ จะขอประนอมหนี้ก็ขอที่จะเสนอคำขอได้ในตอนหลังเมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ล้มละลายแล้วตาม ม.๖๓ จำเลยที่ ๑ ยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายเข้ามาอีก นอกจากจะมีได้ยื่นภายในกำหนดเวลาตาม ม.๔๕ แล้ว การยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายอีกจะทำให้คดีล้มละลายไม่อาจดำเนินไปได้โดยรวดเร็ว ผิดวัตถุประสงค์ตาม ม.๑๓ และ ๑๕๓ ทั้งไม่มีบทบัญญัติของ กม. ที่ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๘ ว่าด้วยการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายมาใช้บังคับแก่การประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย จึงนำ ม.๖๓ มาใช้บังคับแก่การประนอมหนี้ก่อนล้มละลายดังที่จำเลยที่ ๑ อ้างไม่ได้

จพท.รายงานศาลว่าที่ประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรกลงมติให้รายงานศาลขอให้ พพช. ให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลนัดฟัง คพช. ให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ทันทีโดยไม่ต้องนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยก่อน

ฎ.๒๑๘๑/๓๕ การนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยเป็นวัตถุประสงค์ของการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายที่ให้ศาลไต่สวนตัวลูกหนี้เพื่อทราบถึงกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ เหตุผลที่ทำให้ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ตลอดจนความประพฤติของลูกหนี้ว่าได้กระทำหรือละเว้นกระทำการใดซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ หรือเป็นข้อบกพร่องอันจะเป็นเหตุให้ศาลไม่ยอมปลดจากการล้มละลายโดยไม่มีเงื่อนไข การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยเป็นคุณลักษณะกับการสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดและพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยจึงไม่จำต้องกระทำก่อนพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ทั้งไม่มี กม. บังคับให้ศาลไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยก่อนพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเช่นการพิจารณาคำขอประนอมหนี้ จพท.รายงานศาลว่าที่ประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งแรกลงมติให้ จพท. รายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว การพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายนั้น ม.๖๑ เป็นบทบังคับให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายทันทีเมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนของมาตราดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ดังนั้นการที่ต่อมาศาลชั้นต้นนัดฟังคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายก่อน แล้วนัดไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยในภายหลังเพื่อความสะดวกตามที่ จพท.ขอมา จึงหาได้เป็นการข้ามขั้นตอนไม่

จพท.รายงานเหตุตาม ม.๖๑ แม้คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดยังไม่ถึงที่สุด ศาลก็ต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย

ฎ.๓๖๖๕/๔๑ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เด็ดขาดแล้ว และจพท.รายงานต่อศาลชั้นต้นว่าไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกตาม ม.๖๑ นั้น แสดงว่าคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนของบทบัญญัติดังกล่าวครบถ้วนแล้ว จึงเป็นการบังคับให้ศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ล้มละลายทันที แม้จำเลยที่ ๑ จะฎีกาคัดค้านคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เด็ดขาดและคดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาก็ไม่จำเป็นต้องรอให้ฎีกาของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวถึงที่สุด เพราะคดีล้มละลายต้องพิจารณาเป็นการด่วนตาม ม.๑๓ และ ๑๕๓ หากต่อมาศาลฎีกาพิพากษายกฟ้อง คำพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ล้มละลายก็เป็นอันตกไปโดยปริยาย

ฎ.๙๘๐/๓๑ ม.๖๑ เป็นบทบังคับให้ศาลพิพากษาให้จำเลยล้มละลายทันทีเมื่อได้ดำเนินคดีตามขั้นตอนของมาตราดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ส่วนปัญหาที่จำเลยฎีกาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและคดีอยู่ในระหว่างพิจารณาไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ศาลชั้นต้นจะดำเนินคดีล้มละลายต่อไปตามขั้นตอน เพราะคดีล้มละลายต้องกระทำโดยเร่งด่วนตาม ม.๑๓ หากต่อมาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเปลี่ยนแปลงไป คำพิพากษาให้จำเลยล้มละลายก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพราะการล้มละลายเริ่มต้นมีผลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตาม ม. ๖๑

ฎ.๓๕๘๒/๓๖ การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายต้องดำเนินการด่วนตาม ม.๑๓ และ ๑๕๓ เมื่อ จพท.รายงานศาลว่าเจ้าหนี้ได้ลงมติในการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยล้มละลาย ศาลก็ต้องพิพากษาให้จำเลยล้มละลายตาม ม.๖๑ ทั้งนี้ แม้คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดจะยังไม่ถึงที่สุดก็ตาม

การเริ่มต้นการล้มละลาย

มาตรา ๖๒ การล้มละลายของลูกหนี้เริ่มต้นมีผลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

ผลของการเริ่มต้นการล้มละลายใช้เฉพาะในเรื่องการจัดการทรัพย์สิน ส่วนสถานะของบุคคลกรณีที่ กม.บัญญัติว่าล้มละลาย หมายถึงกรณีศาลพิพากษาให้ล้มละลาย

ฎ.๗๖๓/๒๗ (ป) คำว่า “ล้มละลาย” ตาม ม.๑๑๕๔ แห่ง ป.พ.พ. หมายถึงศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้วตั้งนั้น การที่ ก.บ.บริษัท ลูกหนี้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นบุคคลล้มละลายตามความหมายของมาตราดังกล่าว

ม.๖๒ บัญญัติว่าการล้มละลายของลูกหนี้เริ่มต้นมีผลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ จึงเป็นเรื่องผลเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้และการดำเนินการตาม พ.ร.บ.ดังกล่าวโดยเฉพาะ หากมีผลให้สถานะบุคคลของลูกหนี้เปลี่ยนเป็นบุคคลล้มละลายตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ไปด้วยไม่

การประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย

มาตรา ๖๓ เมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว ลูกหนี้จะเสนอคำขอประนอมหนี้ก็ได้ ในกรณีนี้ให้นำบทบัญญัติของส่วนที่ ๖ การประนอมหนี้ก่อนล้มละลายในหมวด ๑ ครอบคลุมพิจารณาตั้งแต่ขอให้ล้มละลายจนถึงปลดจากล้มละลายมาใช้บังคับโดยอนุโลม* แต่ถ้าลูกหนี้ได้เคยขอประนอมหนี้ไม่เป็นผลมาแล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้ขอประนอมหนี้ภายในกำหนดเวลาหกเดือน*นับแต่วันที่การขอประนอมหนี้ครั้งสุดท้ายไม่เป็นผล

การขอประนอมหนี้ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องเลื่อนหรืองดการจำหน่ายทรัพย์สิน เว้นแต่กรณีมีเหตุอันสมควรที่อาจเป็นประโยชน์แก่การขอประนอมหนี้

ถ้าศาลเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย และจะสั่งให้ลูกหนี้กลับมามีอำนาจจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตน หรือจะสั่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ลูกหนี้เคยขอประนอมหนี้ แต่ศาลยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว ลูกหนี้ขอประนอมหนี้หลังล้มละลายได้อีก

ฎ.๔๘๖/๓๖ การขอประนอมหนี้ครั้งแรกถูกศาลยกเลิกและพิพากษาให้จำเลยล้มละลาย ในการขอประนอมหนี้ครั้งหลังจำเลยมิได้ระบุรายละเอียดเหมือนการประนอมหนี้ครั้งแรก แต่การประนอมหนี้ทั้งสองครั้งกระทำในคดีล้มละลายเรื่องเดียวกัน เมื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ทั้งสองครั้งประกอบกันแล้ว เห็นได้ว่าจำเลยประสงค์จะขอประนอมหนี้เฉพาะหนี้ที่ไม่มีประกันร้อยละ ๑๕ ของหนี้ทั้งหมด ส่วนหนี้มีประกันจำเลยยินยอมให้เจ้าหนี้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันก่อน หากยังขาดอยู่จำเลยจึงขอชำระหนี้ร้อยละ ๑๕ ของหนี้ส่วนที่ขาด จพท.จึงมีอำนาจขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นประกันตามข้อตกลงในการประนอมหนี้ซึ่งศาลมีคำสั่งเห็นชอบแล้วได้

การที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายเนื่องจากจำเลยขอประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายสำเร็จ และศาลสั่งให้จำเลยมีอำนาจเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของตนนั้นอำนาจของ จพท.ในคดีล้มละลายยังมีได้สิ้นสุดลงโดยสิ้นเชิง จพท.ยังมีหน้าที่ในการที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อตกลงในการประนอมหนี้ต่อไป

ลูกหนี้มีหน้าที่ชำระหนี้ตามข้อตกลงในการประนอมหนี้ที่ศาลเห็นชอบ แม้ต่อมาลูกหนี้จะมีความสามารถชำระหนี้สูงขึ้น เจ้าหนี้จะขอให้ จพท.เรียกประชุมเพื่อเพิ่มเติมเงื่อนไขไม่ได้

ฎ.๑๐๙๗/๓๙ เมื่อศาลเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้หลังล้มละลายและมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายกับให้ลูกหนี้มีอำนาจเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนตาม ม.๖๓ ลูกหนี้อยู่หมดพ้นจากภาวะล้มละลายและมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินได้ต่อไป การประนอมหนี้หลังล้มละลายซึ่งที่ประชุมเจ้าหนี้ยอมรับและศาลเห็นชอบแล้วย่อมผูกมัดเจ้าหนี้ทั้งหมดในหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้ตาม ม.๕๖ ลูกหนี้จึงมีหน้าที่ชำระหนี้ตามที่ตกลงในการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายเท่านั้น ถ้าผิดนัด จพท.ชอบที่จะรายงานศาลให้มีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ล้มละลายตาม ม.๖๓, ๖๐ เจ้าหนี้จะยื่นคำร้องขอให้ จพท.เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อเพิ่มเติมเงื่อนไขการประนอมหนี้หาได้ไม่ เพราะเท่ากับเป็นการขอให้ จพท.ดำเนินการนอกเหนือไปจากอำนาจหน้าที่และเป็นการเข้าไปจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้โดยตรงในขณะที่ลูกหนี้หลุดพ้นจากการล้มละลายแล้ว ไม่ว่าจะภายหลังจากนั้นจะเกิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้มีผลให้เจ้าหนี้สามารถได้รับชำระหนี้ได้เร็วกว่าที่ลูกหนี้ตกลงไว้ในการประนอมหนี้ ก็ไม่อาจร้องขอให้นัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อเพิ่มเติมเงื่อนไขข้อตกลงประนอมหนี้ นอกเหนือไปจากที่ลูกหนี้ได้ตกลงไว้ในการประนอมหนี้นั้นได้ จพท.จึงไม่มีอำนาจเรียกประชุมเจ้าหนี้

การยกเลิกการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย ศาลต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายอีกครั้ง จพท.จึงจะมีอำนาจเข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

ฎ.๒๑๒/๒๗ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกเลิกการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย ทำให้ลูกหนี้กลับเป็นบุคคลล้มละลายในทันทีตามคำสั่งของศาลชั้นต้นไม่ ศาลชั้นต้นจะต้องพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายใหม่อีกตั้งที่บัญญัติไว้ใน ม.๖๐ เสียก่อน กรณีจึงจะถือว่าลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลายตามคำพิพากษาอันจะให้สิทธิและอำนาจแก่ จพท.นำทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายทอดตลาดตาม ม.๑๙ หรือ ม.๑๒๓ ได้

ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย จำเลยยอมหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ในคดีล้มละลาย จำเลยขายที่ดินตามฟ้องจึงมิใช่การกระทำเพื่อมิให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในคดีแพ่งได้รับชำระหนี้ จำเลยไม่มีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้

ฎ.๑๘๖๔/๖๓ หนี้ของโจทก์เกิดขึ้นก่อนที่จำเลยจะถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด โจทก์จึงต้องยื่นขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ภายใน ๒ เดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย ม.๙๑ วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ไม่ยื่นขอรับชำระหนี้ โจทก์ย่อมหมดสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้ต่อไป ซึ่งตาม ป.อ. ม.๓๕๐ ที่บัญญัติว่า เจ้าหนี้ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ นั้น หมายถึงเจ้าหนี้ที่สามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์มิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อ จพท. ภายใน ๒ เดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ย่อมหมดสิทธิบังคับชำระหนี้จากจำเลยได้อีกต่อไป เพราะผลของการประนอมหนี้หลังล้มละลายย่อมผูกพันโจทก์ และเมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายไปแล้ว จำเลยยอมหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ในคดีล้มละลาย ทั้งคำว่า “เจ้าหนี้ของตน” ย่อมหมายถึงเฉพาะโจทก์ที่เป็นผู้เสียหายในคดีนี้เท่านั้น มิได้หมายความรวมถึงเจ้าหนี้อื่นของจำเลยที่มิได้ยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ด้วย ดังนั้น การที่จำเลยขายที่ดินตามฟ้องจึงมิใช่การกระทำเพื่อมิให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในคดีแพ่งได้รับชำระหนี้ จำเลยไม่มีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้

ขอประนอมหนี้ภายหลังได้รับการปลดจากล้มละลายไม่ได้

ฎ.๒๙๓๕/๖๔ ลูกหนี้ได้รับการปลดจากล้มละลายทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายไปเริ่มต้นชีวิตหรือธุรกิจใหม่ และมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนที่ได้มาภายหลังได้รับการปลดจากการล้มละลาย ส่วนเจ้าหนี้ในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้และยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้แล้วแต่ยังได้รับชำระหนี้ไม่ครบถ้วน คงได้รับชำระหนี้เฉพาะจากทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลายตาม ม.๑๐๙ จพท.คงมีอำนาจเฉพาะการจัดการทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลายที่ยังไม่ได้จัดการหรือจัดการให้แล้วเสร็จในเวลาที่ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายเพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยแก่เจ้าหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้และได้ขอรับชำระหนี้ไว้แล้วจนกว่าการจัดการทรัพย์สินจะแล้วเสร็จ ส่วนการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายตาม ม.๖๓ เป็นกระบวนการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ในคดีล้มละลายที่ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายเสนอทำความตกลงในการชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนหรือโดยวิธีอื่นให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย หากที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติพิเศษยอมรับคำขอประนอมหนี้และศาลเห็นชอบด้วย จะทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้มาผูกพันในหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ ทั้งถ้าศาลเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายแล้ว ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายและมีคำสั่งให้ลูกหนี้กลับมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตน และหากว่าศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายแล้วแต่ต่อมาลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ตามคำขอประนอมหนี้ ศาลมีอำนาจสั่งยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายต่อไป เมื่อลูกหนี้ได้รับการปลดจากการล้มละลายแล้ว การเป็นบุคคลล้มละลายของลูกหนี้นี้ย่อมสิ้นสุดลง ลูกหนี้จึงไม่อาจขอประนอมหนี้ภายหลังล้มละลายตาม ม. ๖๓ ได้อีก

จบการบรรยาย